

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum

2021-03-15

Dnr (anges vid skriftväxling)

511- 482-2021

Dossiénr

NVR2049139

Beslut för bildande av naturreservatet Björnberget

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Björnberget
NVR-id:	NVR2049139
Kommun:	Berg
Län:	Jämtland
Vägmärke:	145 Sveg
Lägesbeskrivning:	Cirka 14 kilometer söder om Rätan och cirka 25 kilometer nordöst om Vemhån
Centrumkoordinater:	N: 6913855 E: 474377 (SWEREF99 TM)
Fastigheter:	Del av Björnberget 2:3 och Klaxåsen 2:17
Markägare:	Enskilda markägare
Förvaltare:	Länsstyrelsen Jämtlands län
Totalareal:	266 hektar, varav 236 hektar produktiv skogsmark

Innehållsförteckning

Länsstyrelsens beslut	3
Syftet med naturreservatet	3
Skälen för beslutet	3
Beskrivning av området	3
Föreskrifter	5
Undantag från föreskrifterna	7
Skötselplan.....	8
Redogörelse för ärendet	8
Ärendets beredning	8
Synpunkter på förslaget till beslut	8
Länsstyrelsens bedömning	9
Naturvärdesinventeringar.....	10
Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser	10
Konsekvensutredning.....	11
Upplysningar	11
Bilagor.....	12

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärks på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara Björnberget.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets urskogsartade, näringsrika och lövträdsrika granskogar, källmiljöer samt övriga naturmiljöer och dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Syftet ska huvudsakligen uppnås genom att skog, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna får utvecklas fritt. I de delar av naturreservatet som utgörs av lövträdsrika ungskogar utförs skötselåtgärder i syfte att skapa nya lövträdsrika granskogsmiljöer.

Skälen för beslutet

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet är:

- näringsrik, lövträdsrik och urskogsartad granskog, rik på död ved i olika nedbrytningsstadier,
- bark- och vedlevande svampar, mossor, lavar och insekter samt marklevande svampar,
- källmiljöer och bäckmiljöer där rörligt markvatten skapar fuktiga och näringsrika förhållanden.

Beskrivning av området

Naturreservatet Björnberget är beläget i Bergs kommun, cirka 14 kilometer söder om Rätan och cirka 25 kilometer nordöst om Vemhån. Reservatsområdet är till stor del beläget uppe på

Björnberget, som naturreservatet är uppkallat efter. Uppe på Björnberget är terrängen förhållandevis flack medan den vid bergets sidor sluttar, bitvis brant. I sluttningarna förekommer förutom branter även några raviner. Vidare så ingår även ett mindre bergsparti i områdets sydöstra del. Berggrunden består av granit och jordarten utgörs av sandiga moräner och bitvis av torv. Höjden över havet går från cirka 400 meter i naturreservatets lägsta del till 700 meter uppe på Björnberget.

Naturreservatet är omkring 266 hektar stort och består till stor del av lövträdsrik, näringsrik och urskogsartad, cirka 170-år gammal, granskog (*Picea abies*). Uppe på Björnberget, i naturreservatets centrala delar, ingår en myr- och hållmarksmosaik. I vissa delar av naturreservatet, främst de östra delarna, förekommer förhållandevis lövträdsrika ungskogar samt skog uppkommen efter avverkningar som skett efter 1950-talet.

Den urskogsartade, näringsrika granskogen förekommer i svackor, raviner och längs med Björnbergets sluttningar. På flera platser förekommer som ett resultat av rörligt grundvatten käll- och bäckmiljöer. Vid källmiljöerna växer oftast gullpudra (*Chrysosplenium alternifolium*), en karakteristisk källindikator. Det ytliga, rörliga grundvattnet bär med sig näring och skapar näringsrika förhållanden. Det ger på sina håll upphov till rikkärr där det växer snip (*Trichophorum alpinum*) och skogsnycklar (*Dactylorhiza maculata subsp. fuchsii*). De fuktiga och näringsrika markförhållandena bidrar också till att vissa träd blir upp till 60 centimeter i brösthöjdsdiameter. I granskogen finns en del lövträdsrika partier med sälg (*Salix caprea*), björk (*Betula ssp*) och asp (*Populus tremula*).

I naturreservatet förekommer det rikligt med liggande och stående död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Den fuktiga miljön i kombination med den rikliga mängden död ved, äldre träd och lövträd gynnar flera rödlistade arter inom artgrupperna svampar, mossor, kärlväxter, lavar och fåglar. Exempelvis trivs här gränsticka (*Phellopilus nigrolimitatus*), rosenticka (*Rhodofomes roseus*), rynkskinn (*Phlebia centrifuga*), skrovellav (*Lobaria scrobiculata*) och den tretåiga hackspetten (*Picoides tridactylus*). I de västra delarna av området förekommer arter som indikerar kalkrik mark såsom flattoppad klubbsvamp (*Clavariadelphus truncatus*), kranshakmossa (*Rhytidiadelphus triquetrus*) och kransrams (*Polygonatum verticillatum*).

Uppe på Björnberget i myr- och hållmarksmosaiken finns partier med hänglavsrik, grov granskog där det har hittats flera rödlistade arter, till exempel gränsticka. Granskogen i denna del har karaktär av fjällnära granskog och växer framförallt i svackor och myrkanter. I området växer det gott om gamla tallar (*Pinus sylvestris*), framförallt på hållmarken, en del upp mot 400 år gamla.

Skogsmarken omfattar även områden med ungskog och 70- till 90-årig skog uppväxt på gamla kalhyggen. Dessa områden är på flera ställen lövträdsrika. Området har tidigare brukats för fäboddrift vilket har gjort att skogen i vissa delar har haft en mer öppen struktur som gett bra förhållanden för lövträd att etablera sig.

En mer omfattande beskrivning samt artlista finns i skötselplanen, bilaga 4.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, bro eller spång
2. utöka befintlig byggnad eller anläggning,
3. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande,
4. anordna upplag, utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta, borra, gräva, markbereda, utföra någon annan typ av markbearbetning eller bedriva täkt av något slag,
5. anlägga väg, skoterled, uppställningsplats för fordon, eller liknande anläggningar,
6. dika, kulvertera dike, dämna, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållande,

7. utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder, eller på annat sätt fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd,
8. införa för området främmande växt- eller djurart,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringsämnen,
10. placera ut saltstenar i anslutning till källor och fuktig-blöt mark,
11. framföra motordrivet fordon i terräng på barmark.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets yttergränser enligt gällande anvisning, bilaga 1,
2. uppsättning och underhåll av informationstavla vid plats som markerats på karta, bilaga 1,
3. borttagning av främmande arter genom mekaniska metoder,
4. biotopvårdande skötselåtgärder knutna till lövträd som röjning och gallring i områden med yngre skogar markerat på karta bilaga 1,
5. undersökning och dokumentation av mark, vegetation samt växt- och djurliv i uppföljningssyfte

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. plocka och samla in arter av olika slag, med undantag av bär och matsvamp,
2. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,
3. göra åverkan på mark, block, växtlighet, torrträd eller annan död ved,
4. elda, annat än med medhavd ved,
5. framföra motordrivet fordon i terräng på barmark.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

6. genomföra eller bedriva organiserat friluftsliv, tävlingar, lägerverksamhet, militär övningsverksamhet eller andra organiserade arrangemang.

Undantag från föreskrifterna

A och C-föreskrifterna ovan skall inte utgöra hinder för:

- a) länsstyrelsepersonal att i tjänsteärende framföra motordrivet fordon,
- b) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs, inklusive att framföra motordrivet fordon, för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- c) att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel enligt undantag i terrängkörningsförfordningen (1978:594),
- d) att framföra motordrivet fordon i räddningstjänst, vid sjukfall samt vid polisiära ärenden,
- e) att framföra motordrivet fordon vid efterbevakning efter brand,
- f) jakt enligt jaktlag (1987:259),
- g) underhåll av befintligt jakttorn eller att på samma plats ersätta ett gammalt jakttorn med ett nytt,
- h) att transportera fälld björn, älg, hjort eller vildsvin med lättare terränggående motorfordon (<450kg),
- i) normalt underhåll av befintliga vägar som gränsar till naturreservatet och som markeras på karta, bilaga 1, innebörden av normalt underhåll av väg förklaras i bilaga 3.

Efter särskilt tillstånd från Länsstyrelsen skall A och C-föreskrifterna ovan inte heller utgöra hinder för:

- j) uppförande av jakttorn på ny plats,
- k) röjning av buskar och mindre träd i anslutning till jaktpass i syfte att upprätthålla befintliga siktgator i skog,
- l) skötsel av forn- och kulturlämningar,
- m) att rensa diken.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

År 2016 genomförde Länsstyrelsen inventeringar i området som bedömdes ha höga naturvärden. I samförstånd med markägarna beslutade länsstyrelsen under 2018 att föreslå Björnberget som naturreservat.

Uppdragen att värdera objektet och sköta förhandlingen har utförts av oberoende auktoriserade konsultfirmor. Förhandlingarna slutfördes 2020, då alla avtal om intrångsersättning med berörda fastighetsägare var klara.

Under 2021 tog Länsstyrelsen fram ett förslag till beslut om naturreservat. Markägare, ägare av särskild rätt inom området, berörda samebyar samt ett flertal berörda myndigheter och intresseorganisationer fick möjlighet att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Fem yttranden har inkommit, varav tre utan erinran och en som avstod att yttra sig.

Sametinget önskar att hänsyn ska tas även till alla samiska intressen i området även de som berör jakt, fiske och slöjd. Länsstyrelsen har inte infört några förbud mot jakt eller fiske. Vidare regleras dessa och även slöjd av rennäringslagstiftningen och är därför inte förbjudet, dock hoppas länsstyrelsen att det vid eventuell slöjdverksamhet tas hänsyn till naturreservatets syfte. I övrigt anser Sametinget att naturreservatet är förenligt med renskötsel och samiska intressen under förutsättning att berörda samebyars

inställning inhämtas och beaktas vid beslut samt att renskötseln och andra samiska intressen respekteras och visas hänsyn i fortsatt förvaltning. Länsstyrelsens arbetar för samförstånd med samebyarna vid bildande och förvaltning av naturreservat. Samråd ska hållas med samebyar inför planeringen av större skötselåtgärder inom reservatsområdet, vilket omnämns i skötselplanen. Berörda samebyar har delgivits förslaget till beslut om naturreservatet och inga synpunkter har inkommit.

Länsstyrelsens bedömning

Naturförhållandena varierar stort inom naturreservatet när det gäller topografi, markfuktighet och skoglig struktur, vilket gynnar en mångfald av arter. Skogen i området består av ett relativt stort område med lövträdsrik, näringsrik och urskogsartad granskog med lång skoglig kontinuitet där intern beståndsdynamik fått råda utan påtaglig mänsklig påverkan. Det moderna skogsbruket med lövträdsbekämpning, korta generationstider, likåldriga skogsbestånd där träden tas ner samtidigt har lett till att urskogsliknande miljöer som denna har blivit ovanliga i landskapet. Detta har i sin tur lett till att många arter som är beroende av urskogsliknande skogar med stort inslag av äldre levande träd samt döende och döda träd idag är hotade.

En stor del av granskogen utgörs av näringsrik grannaturskog, varav delar med kalkinslag, vilka är prioriterade skogstyper enligt Nationell strategi för formellt skydd av skogsmark. Det finns även delar av skogen som har ett relativt högt inslag av medelålders till sena lövsuccessioner vilket på frisk mark i boreal zon är en underrepresenterad skogstyp både nationellt och i länet. Skogstypen är en prioriterad skogstyp för formellt skydd enligt strategin. I naturreservatet finns även en relativt stor areal med lövträdsrik ungskog, vilken har hög potential att utveckla höga naturvärden knutna till lövträd om rätt skötsel utförs.

För att områdets värden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att områdets naturvärden påtagligt skadas. Detta motiverar till varför Länsstyrelsen har bedömt att området bör omfattas av formellt skydd. Mot bakgrund av områdets storlek och behov av naturvårdande skötsel bedömer Länsstyrelsen att bildande av naturreservat är det bästa alternativet för att på lång sikt bevara och utveckla områdets höga naturvärden.

Vidare bedömer Länsstyrelsen att naturvärdena knutna till lövträd skulle gynnas av att förbättra förutsättningarna för etablering av en ny lövträdsrik generation på tidigare kalavverkade partier. Detta motiverar till varför utglesande åtgärder kommer att utföras i ungskogarna.

Beslutet om naturreservat följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker*, samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturvärdesinventeringar

Länsstyrelsen såväl som skogsstyrelsen har genomfört riktade naturvärdesinventeringar i området. Länsstyrelsen har bedömt att stora delar av området utgörs av värdekärna. Skogsstyrelsen har angett att 4 områden om totalt 101,6 hektar inom naturreservatet håller nyckelbiotopskvalitet. Det rör sig om nyckelbiotoperna N 7278-1997, N 2910-1994, N 246-2015 och N 257-2015.

Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

I naturreservatets östra del, överlappar naturreservatet med område av riksintresse för rennäring (enligt 3 kap. 5 § miljöbalken). Naturreservatets förvaltningsinriktning med fri utveckling är sannolikt en bra förutsättning för utvecklingen av gott hänglavsbete, då framförallt hänglavsrika miljöer kommer att bevaras. I samband med framtagande av större skötselåtgärder ska samråd med berörd sameby ske.

Gällande översiktsplan för Bergs kommun antogs 2018. Översiktsplanen anger endast rennäringen som aktuell markanvändning för det aktuella området. Enligt Vindkraft i Bergs kommun, Tillägg till översiktsplanen antagandehandling 2011, befinner sig det blivande naturreservatet inom område där mindre grupper av kraftverk om max sex verk kan få bygglov. Länsstyrelsen bedömer att detta inte är förenligt med naturreservatets syfte och kommer därför inte att tillåta vindkraftverk inom naturreservatsområdet. I övrigt är detta beslut förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande

kommunala översiktsplanen. Vidare bedömer Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Detta beslut ska enligt 27 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna Östersundsposten och Länstidningen. Sakägare anses därmed ha fått ta del av beslutet.

Länsstyrelsen i Jämtlands län är förvaltare av naturreservatet.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

Spontana bränder inom naturreservatets gränser bör släckas omedelbart.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte. Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön och djurlivet, till exempel:

- hänsynsregler enligt 2 kap. 3 § miljöbalken,
- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- hundhållning enligt 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn av hundar och katter.

Beslut i detta ärende har fattats av tillförordnad landshövding Susanna Löfgren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även tillförordnat länsråd Kristina Albertsson, chefsjurist Jon Paulsson, chef för naturskydd och förvaltning Per D Sander samt handläggare Maria Noro-Larsson, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Susanna Löfgren
(beslutande)

Maria Noro-Larsson
(föredragande)

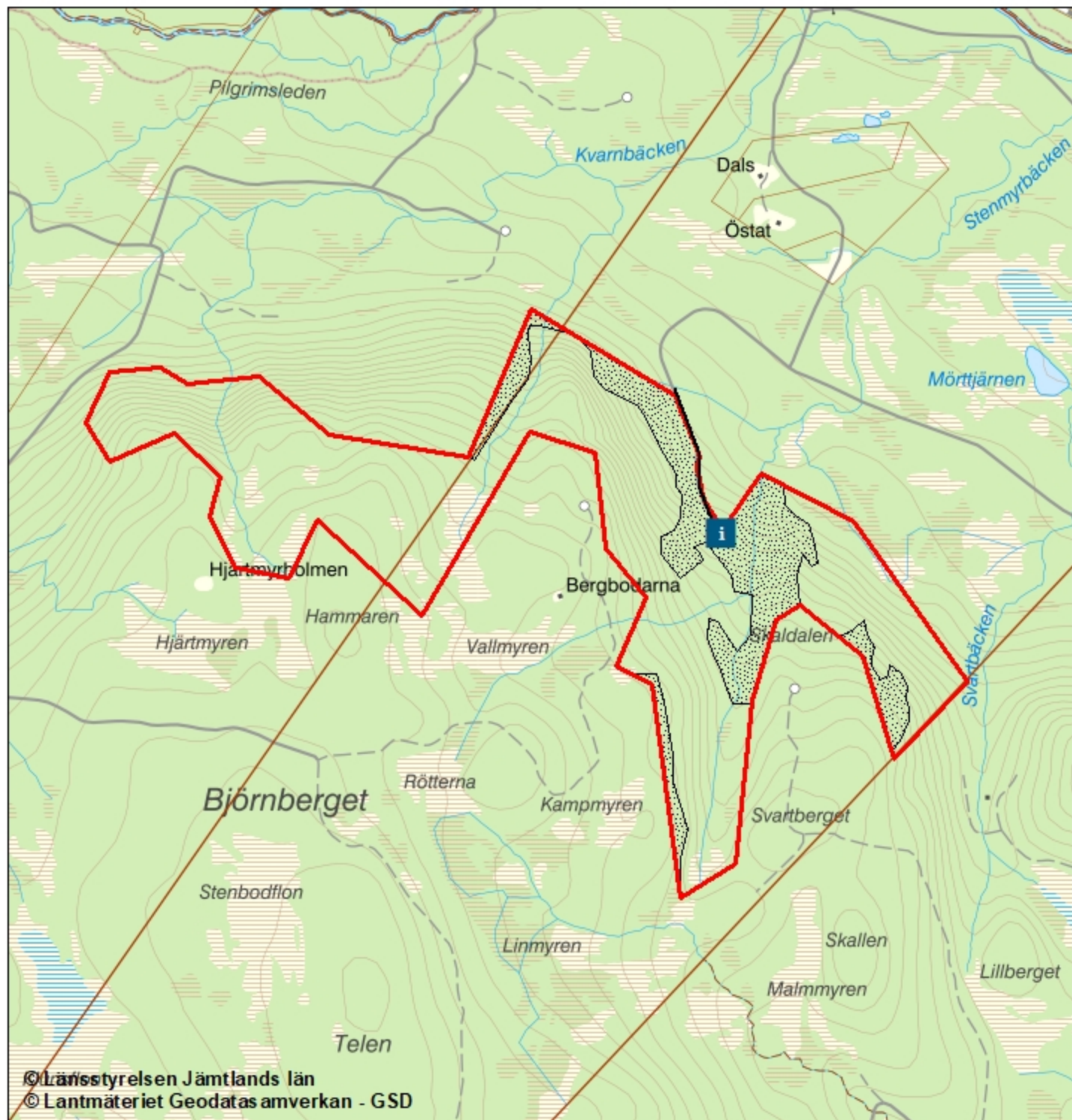
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Underhåll av väg
4. Skötselplan
- 4a. Skötselplankarta

Naturreservatet Björnberget

Beslutskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatas amverkan - GSD

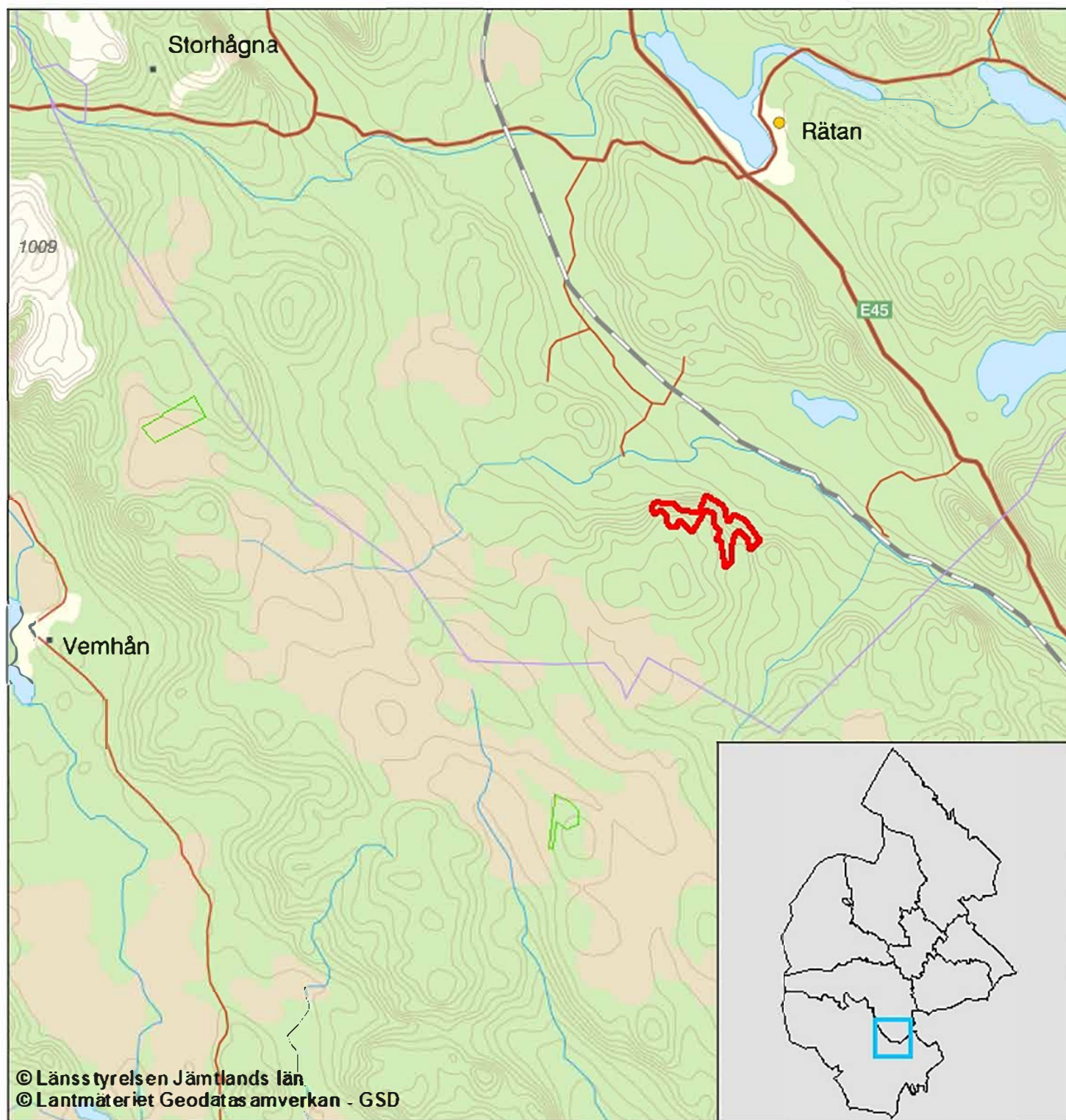
- Gräns för Naturreservatet Björnberget
- Föreskriftsområde B4
- Informationsskylt som omfattas av föreskrift B2
- Väg som omfattas av undantag i) från föreskrifterna

0 1 Kilometer
Skala 1:25 000

Naturreservatet Björnberget Översiktskarta

Underhåll av väg

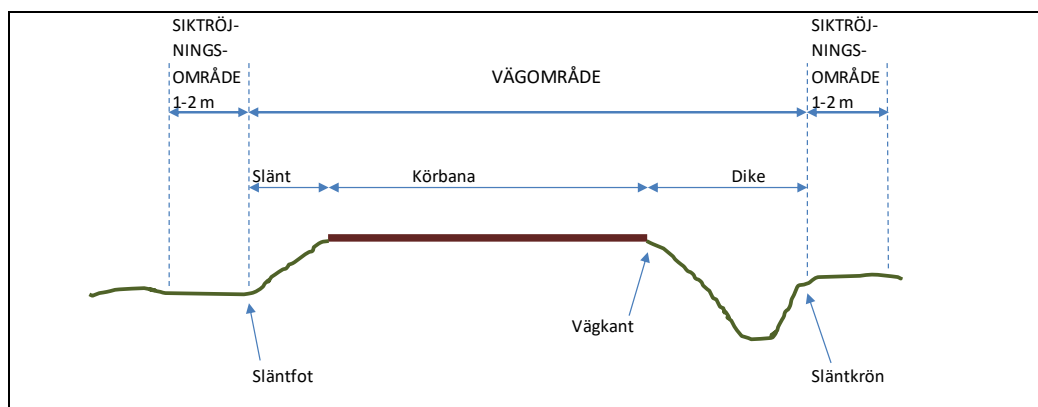
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom till exempel dikesrensning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Det är väghållarens ansvar att den utrustning och de maskiner som används vid underhållsarbeten är rengjorda och att jordmassor från annan plats inte tillförs naturreservatet. Detta för att förhindra spridningen av främmande arter.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det så kallade siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

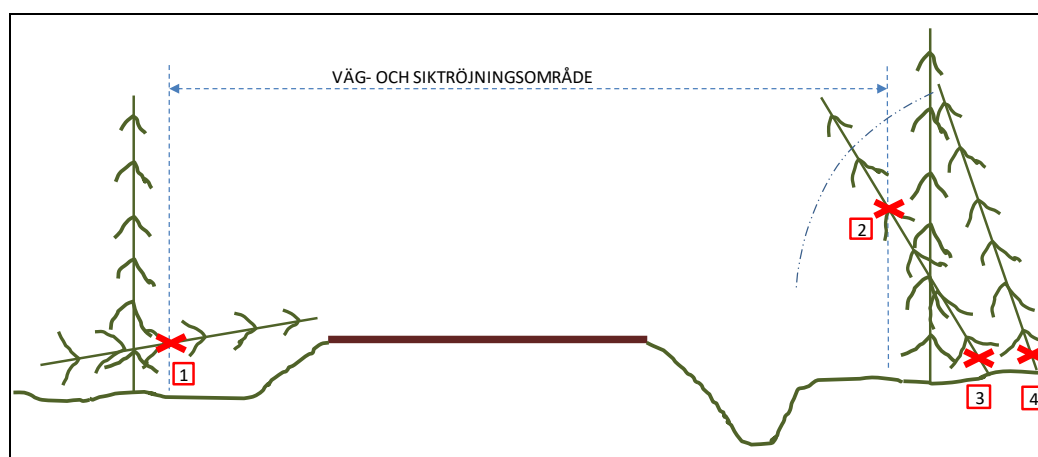
Inför större arbeten, till exempel efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, ska Länssstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa så kallade farliga kantträd med mera, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1). Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att markägaren får ta till vara de delar av fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera, som är inom väg- och siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, skall väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, det vill säga i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden med mera som naturreservatet syftar till att skydda.

Skötselplan för naturreservatet Björnberget

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL	2
Syfte	2
Beskrivning av naturreservatet.....	2
Administrativa data	2
Områdesbeskrivning.....	2
Prioriterade bevarandevärden	6
Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer	7
PLANDEL	8
Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden	8
Skötselområde A – Urskogsartad, näringsrik- och lövträdsrik granskog präglad av intern dynamik (212 hektar).....	8
Skötselområde B – Lövträdsrik successionsskog (54 hektar).....	10
Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden	11
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	11
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	12
Övriga uppgifter	12
Samråd med rennäringen	12
Uppföljning	12
Tillsyn.....	13
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	13
Källförteckning	13

BESKRIVNINGSDDEL

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets urskogsartade, näringsrika och lövträdsrika granskogar, källmiljöer samt övriga naturmiljöer och dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Syftet ska huvudsakligen uppnås genom att skog, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna får utvecklas fritt.

I de delar av naturreservatet som utgörs av lövträdsrika ungsogar utförs skötselåtgärder i syfte att skapa nya lövträdsrika granskogsmiljöer.

Beskrivning av naturreservatet

Administrativa data

Naturreservatets namn	Björnberget
Län	Jämtland
Kommun	Berg
Fastigheter	Del av Berg Björnberget 2:3 och Berg Klaxåsen 2:17
Markägare	Enskilda markägare
Areal	266 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Områdesbeskrivning

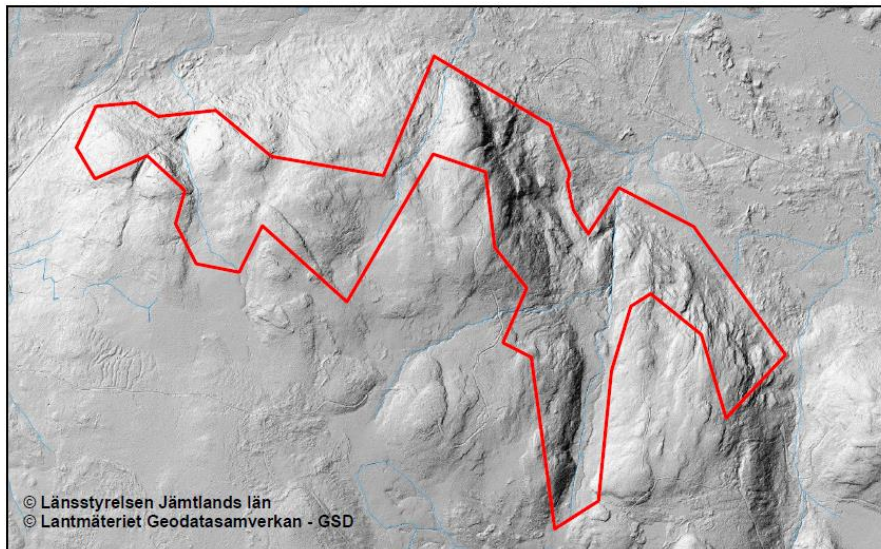
Landskap och läge

Naturreservatet Björnberget är beläget i Bergs kommun, cirka 14 kilometer söder om Rätan och cirka 25 kilometer nordöst om Vemhån. Området omfattar ett 266 hektar stort, kuperat skogsområde med lövrik, urskogsliknande och delvis näringsrik granskog. I området förekommer även myr- och hållmarksmosaiker. Området ligger på norra sidan om Björnberget, vilket gett området dess namn. Naturreservatet sträcker sig upp över Björnbergets norra sida där terrängen är relativt flack och sedan ner i sluttningarna i norr och öster. Längst i sydöst ingår även ett lite mindre bergsparti.

Geologiska förhållanden

Berggrunden utgörs av graniter och jordarterna består av sandiga moräner och torv. Berg i dagen förekommer i de västra delarna av naturreservatet, runt toppen på Björnberget samt vid lodytor. I framför allt norra och östra delarna av naturreservatet förekommer branta

sluttningar mot respektive riktningar, se figur 1. Höjden över havet varierar mellan 400 meter i områdets östra delar upp till 700 meter över havet uppe på Björnberget.

Figur 1. Höjdskuggningsmodell som tydliggör landskapets terrängformer inom naturreservatet Björnberget.

Skogen

Skogen i naturreservatet utgörs främst av upp till 170 år gamla urskogsartade, näringsrika och bitvis lövträdsrika granskogar. Uppe på Björnberget domineras området av myr- och hållmarksmosaiker. På hållarna växer det upp till 400-år gamla tallar. I fuktiga svackor vid myrarna växer hänglavsrika grova granar. Granskogen har uppe på höjden karaktär av fjällnära granskog, vilket utmärks av att träden blir lägre och mer senvuxna och oftast får smalare trädtoppar. Produktiviteten i dessa skogar är generellt lägre vilket påverkar mängden döende och döda träd och tillgången till död ved, men den döda ved som finns är av god kvalitet för många rödlistade arter såsom gränstickan.

Den näringsrika granskogen förekommer framförallt i sluttningar och raviner i vilka det oftast även förekommer bäckar och källflöden (områden där grundvatten mynnar ut från marken). I ravinerna och sluttningarna ger den sluttande marken upphov till rörligt och ytligt grundvatten vilket skapar näringsrika förhållanden. De näringsrika förhållandena gör att markvegetationen domineras av högrörter samt att träden växer sig grova, upp till 45–60 cm i brösthöjdsdiameter. I skogen är det oftast rikligt med liggande och stående död granved i olika nedbrytningsstadier. Veden är oftast grov och i samma diameterklass som den levande skogen. Trädkontinuiteten, tillgången på död ved och de fuktiga, näringsrika förhållanden som uppstår i bäckmiljöer och sluttningar gynnar flera rödlistade arter av vedsvampar och lavar knutna till både gran- och lövved. Exempel på rödlistade arter funna i området är rosenticka, rynkskinn och skrovellav.

Länsstyrelsen Jämtlands län

Delar av granskogen, framförallt i naturreservatets östra och västra delar, är lövträdsrik och i väster växer även 200–250-åriga tall-överståndare, varav vissa med brandljud. I de lövträdsrika delarna i områdets östra delar består lövet till stor del av björk men även en hel del asp och sälg i olika åldrar. Lövträd etablerar sig under ljusrika förhållanden, de äldsta lövträden är därför oftast äldre än intill växande granar. De yngre lövträden får gynnsamma växt förhållanden när granar och äldre lövträd i området dör av och skapar gläntor. I dessa gläntor får även undertryckta granplantor bra tillväxtförhållanden. Framförallt i branterna har lövträden gynnats av att granar har knäckts, rasat och fällts av vinden.

I västra delen av naturreservatet växer det en del arter som indikerar kalkhaltig jordmån såsom kransrams, kranshakmossa och flattoppad klubbsvamp.

Skogen är delvis påverkad av tidigare plockhuggning och skogsbete för tamboskap, vilket troligen har gynnat lövträdetablering då en sådan skog oftast har en öppnare karaktär. Mindre delar av skogen är också påverkad av modernt kalhyggesbruk. Dessa delar har vuxit upp till tätvuxen granskog samt till lövträdsrik unggranskog.

Våtmarker, bäck och källmiljöer

Förutom myrarna uppe på Björnberget förekommer även mindre myrar inne i skogen samt källmiljöer i branterna. Källmiljöerna och sluttande kärr har karaktär av rikkärr där näringsrika förhållanden uppstår. Källmiljöer uppstår där grundvattnet tränger upp genom markytan och då vattnet oftast är friskt och mineralrikt uppstår här en frodig grönska. I källmiljöerna växer oftast gullpudra. Rikkärr uppstår under liknande förhållanden men har en speciell flora som gynnas av att mineralerna i vattnet bidrar till att höja vattnets pH-värden. Även i mindre svackor förekommer vissa rikkärr där det växer snip samt skogsnycklar. Källmiljöerna återfinns oftast runt områdets bäckmiljöer. I området rinner det flera mindre bäckflöden men även 3 större bäckar återfinns. I östra delarna rinner två av dessa större bäckar, Vallmyrbäcken och en icke namngiven bäck, ihop i ett flöde som rör sig norrut i området genom Skaldalen där det även finns flera mindre myrar. I västra delarna av naturreservatet rinner Hjärtmyrholmsbäcken norrut genom skogen i en ravin. Myrarna, bäckarna och källflödena bidrar tillsammans till att höja och stabilisera luftfuktigheten i området, vilket skapar gynnsamma förhållanden för uttorkningskänsliga mossor, lavar och vedsvampar.

Naturvårdsarter

Ingen systematisk artinventering har gjorts i området, men vid registrering av nyckelbiotoper av Skogsstyrelsen 1997 registrerades flera rödlistade arter (tabell 1) varav flera har återfunnits vid Länsstyrelsens besök i området. Vid Länsstyrelsens besök har även flera arter tillkommit på den sen tidigare befintliga artlistan.

Tabell 1. Artförteckning över funna rödlistade arter i Björnbergets naturreservat och arter som indikerar höga naturvärden inom området.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Signalart	Kategori
Lavar			
<i>Collema</i> spp.	Gelélavar	X	Flera arter inom artgruppen är rödlistade
<i>Alectoria sarmentosa</i>	Garnlav	X	NT
<i>Parmeliella triptophylla</i>	Korallblylav	X	
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lunglav	X	NT
<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrovellav	X	NT
Svampar			
<i>Phellinus chrysoloma</i>	Granticka	X	NT
<i>Fomitopsis rosea</i>	Rosenticka	X	NT
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	Ullticka	X	NT
<i>Phlebia centrifuga</i>	Rynkskinn	X	VU
<i>Haploprus odorus</i>	Doftticka	X	VU
<i>Clavariadelphus truncatus</i>	Flattoppad klubbsvamp		NT
<i>Chaenothecopsis viridialba</i>	Vitskaftad svartspik		NT
Kärlväxter			
<i>Goodyrea repens</i>	Knärot	X	VU
<i>Neottia cordata</i>	Spindelblomster	X	
<i>Polygonatum verticillatum</i>	Kransrams	X	
<i>Lactuca alpina</i>	Torta	X	
<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	Gullpudra	X	
<i>Dactylorhiza maculata</i> subsp. <i>fuchsii</i>	Skogsnycklar	X	

Rödlistade arter kategoriserade enligt ArtDatabanken 2015. VU = Sårbar (Vulnerable), NT = Missgynnad (Near Threatened). Signalarter enligt Skogsstyrelsen.

Kulturhistoria och tidigare markanvändning

Uppe på Björnberget, utanför naturreservatet, ligger fäbodvallarna Bergbodarna och Hjärtmyrholmen. Dessa är idag inte aktiva men sannolikt har de bidragit till att hålla skogen öppen i de flackare delarna av naturreservatet genom att djur gått och betat i skogen. Det är möjligt att slätter förekommit på myrarna. Det ska ha funnits flera olika typer av stigar till fäbodarna varav några fortfarande delvis är följbara. I naturreservatets östra del finns det en

Länsstyrelsen Jämtlands län

koja, Gustav-Pers koja som är en gammal och i dag helt förfallen huggarkoja. Inga forn eller kulturlämningar är registrerade i området.

Rennäring

Området ingår i Tåssens samebys renbetesland och de östra delarna av naturreservat ingår i trivselland. Samebyns renbetesland ingår i ett större sammanhängande område utpekade som riksintresse för rennäringen (enligt 3 kap. 5 § miljöbalken).

Friluftsliv

Området används såvitt Länsstyrelsen känner till framför allt för jakt, bär- och svampplockning. Området går att nå med bil via samhället Sörtjärn.

Prioriterade bevarandevärden

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet är:

- näringsrik, lövträddrik och urskogsartad granskog rik på död ved i olika nedbrytningsstadier,
- bark- och vedlevande svampar, mossor, lavar och insekter samt marklevande svampar,
- källmiljöer och bäckmiljöer där rörligt markvatten skapar fuktiga och näringsrika förhållanden.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram (ÅGP) för hotade arter eller livsmiljöer. Åtgärdsprogram som är aktuella för detta naturreservat har beaktats i de skötselåtgärder som anges i skötselplanen. Om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras, under förutsättning att de inte bryter mot naturreservatets syfte och föreskrifter.

Tabell 2. Åtgärdsprogram (ÅGP) för hotade arter eller naturtyper som är särskilt viktiga för förvaltningen

Åtgärdsprogram	Kommentar
Rikkärr	Naturtypen omfattar enstaka hektar av naturreservatet.
Hotade arter på asp i Norrland	Artgruppen gélelavar finns inom naturreservatet. Det är inte fastställt vilka arter som förekommer men programmet har ändå beaktats i skötselplanen då liten apsgelélav (<i>Collema curtisporum</i>) ingår i ÅGP.
Skalbaggar på gammal asp	Inga skalbaggar är kända inom naturreservatet men då gamla aspar förekommer och åtgärder för förnygring av asp och annat löv planeras tas ändå hänsyn till programmet i skötselplanen.

PLANDEL

Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden

Naturreservatet har delats in i två skötselområden (A-B) där den långsiktiga förvaltningen av områdets skogliga värden skiljer sig åt något. Område A utgörs av två områden med lövträdsrik och näringsrik granskog i brant terräng samt höjdplatån centralt belägen i naturreservatet vilken domineras av myr- och hållmarker. I dessa områden är naturvärdena främst knutna till intern dynamik. Område B utgörs av flera spridda områden med yngre skog samt lövträdsrik ungskog. I område B styrs de äldre skogspartierna av successionsdynamik där skogen på sikt själv gallras och lövträdsrika partier blir med tiden barrträdsdominerade. I de yngre partierna pågår första fasen av nyetablering av skog, där riktad skötsel kan leda till att förlänga de senare successionsstadiernas lövrika fas.

Skötselområde A – Urskogsartad, näringsrik- och lövträdsrik granskog präglad av intern dynamik (212 hektar)

Beskrivning

Skötselområdet (A1 och A2) består av urskogsartad, näringsrik och partivis lövträdsrik granskog präglad av intern dynamik. Den interna dynamiken utmärks av att gamla och skadade barr- och lövträd dör och skapar rikligt med både stående och liggande död ved. Vidare ger denna process med tiden upphov till gläntor i skogen där undertryckta granar kan växa till sig och lövträd får tillräckligt med ljus för att gro och växa till. I områdets branter sker emellanåt ras av sten och block vilket även det ger upphov till gläntbildning. I granskogen finns inslag av lövrikare partier såväl som spridda äldre lövträd främst av björk men även av sälk och asp. Asparna är bitvis riktigt grova och det förekommer yngre aspkloner på flera ställen. Det förekommer asplågor spridda i området. Område A1 och A2 är likartade och skiljs åt av skötselområde B1. I A1 återfinns dock myr- och hållmarsmosaiken och tre större bäckmiljöer.

I skötselområde A1 återfinns myr- och hållmarsmosaiken uppe på Björnberget där det växer gamla tallar, vissa är 400 år. Här finns också granskog med karaktär av fjällnära skog. Även dessa skogar präglas av intern dynamik, men allt från tillväxt till förmultningsprocesser av död ved tar längre tid. Detta är speciellt fallet för tallarna. Tallar kan bli mycket gamla och stå som torrträd i några 100 år till innan de ramlar och bildar lågor. I delområdet A1:s västra del finns en bäckravin där växtligheten tyder på att marken är kalkhaltig. Väster om ravinen så finns ett granskogsområde med barkborreangrepp vilket har skapat mycket död ved.

I sluttningarna i skötselområdena A1 och A2 kommer det mineralrika grundvattnet nära markytan. Detta ger goda möjligheter för skogen att snabbt växa till sig och vissa träd blir snabbt grova, upp till 60 centimeter i brösthöjdsdiameter. Fältskicket i dessa sluttningar består oftast av högorter och det är gott om både käll- och bäckmiljöer. Detta höjer luftfuktigheten i skötselområdet och är ytterligare en faktor som rödlistade arter gynnas av. Det förekommer 3 större bäckmiljöer i skötselområde A1. Runt dessa bäckar är i nuläget lövträdsinslaget högre

än i de brantare partierna och i delar har barkborreangrepp skett på granen. Längs bäckarna är det hög luftfuktighet som sträcker sig en bit ner i sluttningarna. Längs Vallmyrbäcken finns en hel del äldre lövträd som sälg och rönn, och det ligger även död ved i bäcken. Enstaka tallar finns i området. Denna bäck rinner senare vidare in i Skötselområde B1.

Nuvarande värden är främst knutna till den döda granveden, långa trädkontinuiteten och äldre lövträd och deras kloner samt död ved av lövträd. Den döda veden och partivis hög luftfuktigheten ger gynnsamma förutsättningar för arterna som registrerats i området. Det ingår små, och i vissa fall smala partier med yngre skog, som uppkommit efter kallhyggesbruk.

Figur 2. Skötselområde A: Från Vänster Hänglavrik granskog av fjällnära karaktär, rikligt med död ved i näringsrik granskog samt källmiljö.

Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av näringsrik grandominerad urskogsartad skog med inom överskådlig tid stort lövträdsinslag. På höjdplatån ska skogen bestå av gammal tallskog och senvuxen granskog. Skötselområdets struktur och sammansättning ska vara tydligt präglad av intern beståndsdynamik med stor andel gamla träd samt rikligt med torrträd och lågor av olika förmultningsgrad. Tillkomsten av olika typer av död ved ska ske kontinuerligt och inga brott i kontinuiteten av äldre levande träd ska ske. I lövträdsrika partier ska det inom överskådlig tid finnas rikligt med äldre lövträd såväl som god lövträds föryngring. Skötselområdets hydrologi ska vara naturlig. Det ska finnas rikliga och ej minskande förekomster av för naturtypen typiska arter, främst inom artgrupperna vedsvampar, lavar och kärlväxter. Arealen urskogsartad, näringsrik och lövträdsrik granskog präglad av intern dynamik ska vara 212 hektar.

Förvaltningsinriktning

- Fri utveckling

Skötselområde B – Lövträdsrik successionsskog (54 hektar)

Beskrivning

Området utgörs av fyra delområden med tydlig prägel av tidigare skogsbruk. Delområde B1 domineras av 70 - 90 årig, lövträdsrik granskog. Delområdena B2-B4 består av lövträdsrik granungskog som växt upp efter avverkning. I dessa områden är nuvarande naturvärdena ringa men med tiden kommer naturvärden kopplade till lövträd att öka samt även naturvärden knutna till intern dynamik

Delområde B1(40 hektar) består till stor del av medelålders granskog med grupper av aspar och upp till 250 år gamla tallar samt ett stort inslag av utspridda björkar, se figur 3. Genom området rinner en bäck runt vilken naturvärdena är något högre. I de norra och östra delarna av områden finns partier med ungskog.

Delområde B2 (5 hektar), B3 (4 hektar) och B4 (5 hektar), består av lövträdsrik granungskog. Dessa har stor potential att utvecklas till lövträdsrik barrskog med rätt skötsel. I nuläget saknas höga naturvärden annars i dessa delar med undantag av äldre kvarlämnade lövträds- och barrträdsöverståndare.

Figur 3. Från vänster trivial granskog med gamla lövträd och längst till höger ung granskog.

Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av lövträdsrik grannaturskog. Inom överskådlig tid ska skötselområdets struktur och sammansättning vara lövträdsrik grannaturskog styrd av intern dynamik där avdöende träd skapar gläntor för nya lövträd och granar att etablera sig. Arealen lövträdsrik grannaturskog präglad av intern dynamik ska då vara 54 hektar. Området ska då inte skilja sig avsevärt från skötselområde A och de arter som finns inom skötselområde A

knutna till lövträd, barrträd och död ved ska ha goda spridningsmöjligheter till skötselområde B.

Förvaltningsinriktning

- Fri utveckling i kombination med lövträds gynnande åtgärder.

Skötselåtgärder

- Røjning i unga till medelålders skogar för att gynna och förlänga den lövrika fasen i den skogliga successionen i delområdena B1-B4.

Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden

Björnberget är ett förhållandevis okänt utflyktsmål. Området nyttjas så vitt Länsstyrelsen känner till endast i begränsad omfattning för jakt och bärplockning. Genom att området nu ges naturreservatsstatus kommer områdets höga naturvärden bli mer kända, vilket kan innebära ett högre antal besökare. Områdets karaktär med bitvis brant terräng och svårframkomlig och ofta tät skog minskar dock sannolikheten för att det sker i nämnvärd omfattning.

Bevarandemål

I anslutning till naturreservatet ska det finnas god information om naturreservatets naturvärden samt om de bestämmelser som gäller för naturreservatet.

Skötselåtgärder

- Informationstavla för naturreservatet sätts upp vid områdets entré.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatet skall utmärkas i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

En översikt av skötselåtgärder som ska genomföras i naturreservatet Björnberget finns i tabell 3.

Tabell 3. Sammanfattning av skötselåtgärder som bör genomföras i naturreservatet Björnberget samt när dessa skötselåtgärder bör utföras.

Skötselområde	Skötselåtgärder	Prio	När	Frekvens
Hela naturreservatet	Markering av naturreservatets gränser.	1	Inom 1 år	Återkommande vid behov
B1	Röjning och gallring runt medelålders lövträd till äldre lövträd.	3	Vid behov	Engångsåtgärd
B2-B4	Röjning/avverkning för att gynna lövträd.	2	Inom 3 år, därefter vid behov	Återkommande
Friluftsliv	Uppsättning av en informationstavla	1	Inom 1 år	Byts ut vid behov

Övriga uppgifter

Samråd med rennäringsen

Innan någon större skötselåtgärd genomförs/någon ny anordning anläggs, ska samråd ske med rennäringsen som verkar i området/berörd sameby.

Uppföljning

En uppföljning av beskrivna bevarandemål ska ske för varje skötselområde för bedömning av områdets bevarandetillstånd. Uppföljningsarbetet anges och utförs av Länsstyrelsen eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. Resultat från kommande uppföljning av bevarandestatusen kan eventuellt påkalla en revidering av skötselplan och målindikatorer. Målindikatorer för uppföljning av bevarandemålen för naturreservatets skötselområden anges i ett särskilt dokument kallat uppföljningsplan som fastställs separat.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för fortlöpande tillsyn av att naturreservatets föreskrifter efterlevs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Naturvårdsverket genom skötselanslag för biotopvårdande åtgärder, utmärkning av reservatets gränser, områdestillsyn samt löpande underhåll.

Källförteckning

Tryckta källor

- Bergs kommun 2018. Översiktsplan för Bergs kommun.
 Bergs kommun 2011. Vindkraft i Bergs kommun. Tillägg till Översiktsplan.
 Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr. Naturvårdsverket rapport 5601.
 Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar. Naturvårdsverket Rapport 5609.
 Naturvårdsverket 2008. Planering av naturreservat – vägledning för beskrivning, indelning och avgränsning. Naturvårdsverkets Rapport 5788.
 Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Naturvårdsverkets Rapport 6379.
 Naturvårdsverket 2010. Åtgärdsprogram för hotade arter på asp i Norrland. Naturvårdsverket rapport 6393.
 Naturvårdsverket 2013. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden. Naturvårdsverket Rapport 6561.
 Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005, reviderad 2017. Nationell strategi för formellt skydd skog.
 Skogsstyrelsen 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer.

Källor på internet

- Artdatabanken och Naturvårdsverket. Artportalen. www.artportalen.se.
 Lantmäteriet. Historiska kartor. Ekonomiska kartan vitvattnet 1977. Generalstabskartan Hede1921. <http://historiskakartor.lantmateriet.se>.
 Naturvårdsverket. Biologisk mångfald. <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Vaxter-och-djur/Biologisk-mangfald/>
 Naturvårdsverket. Process att bilda naturreservat. <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddad-natur/Naturreservat/Process-att-bilda-naturreservat/>
 Naturvårdsverket. Vägledning för arbetet med att bilda naturreservat. <http://naturvardsverket.se/sv/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddade-omraden/Process-att-bilda-naturreservat/#planera>
 Riksantikvarieämbetet. Fornminnesregistret. Forsök: <https://app.raa.se/open/fornsok/>
 Sametinget. Underlag för planer. www.sametinget.se/8382 Kartor över Riksintresse, strategiska platser och årstidsland

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotoper och objekt med naturvärden. Objektid: 2917550, 2872554, 3184256 och 3185095. Skogens pärlor.

<https://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor>

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Rödlistade arter i Sverige. www.artfakta.se.

Övriga källor

Berggrundsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs berggrundsdatabas 2020-07-02. © Sveriges geologiska undersökning (SGU).

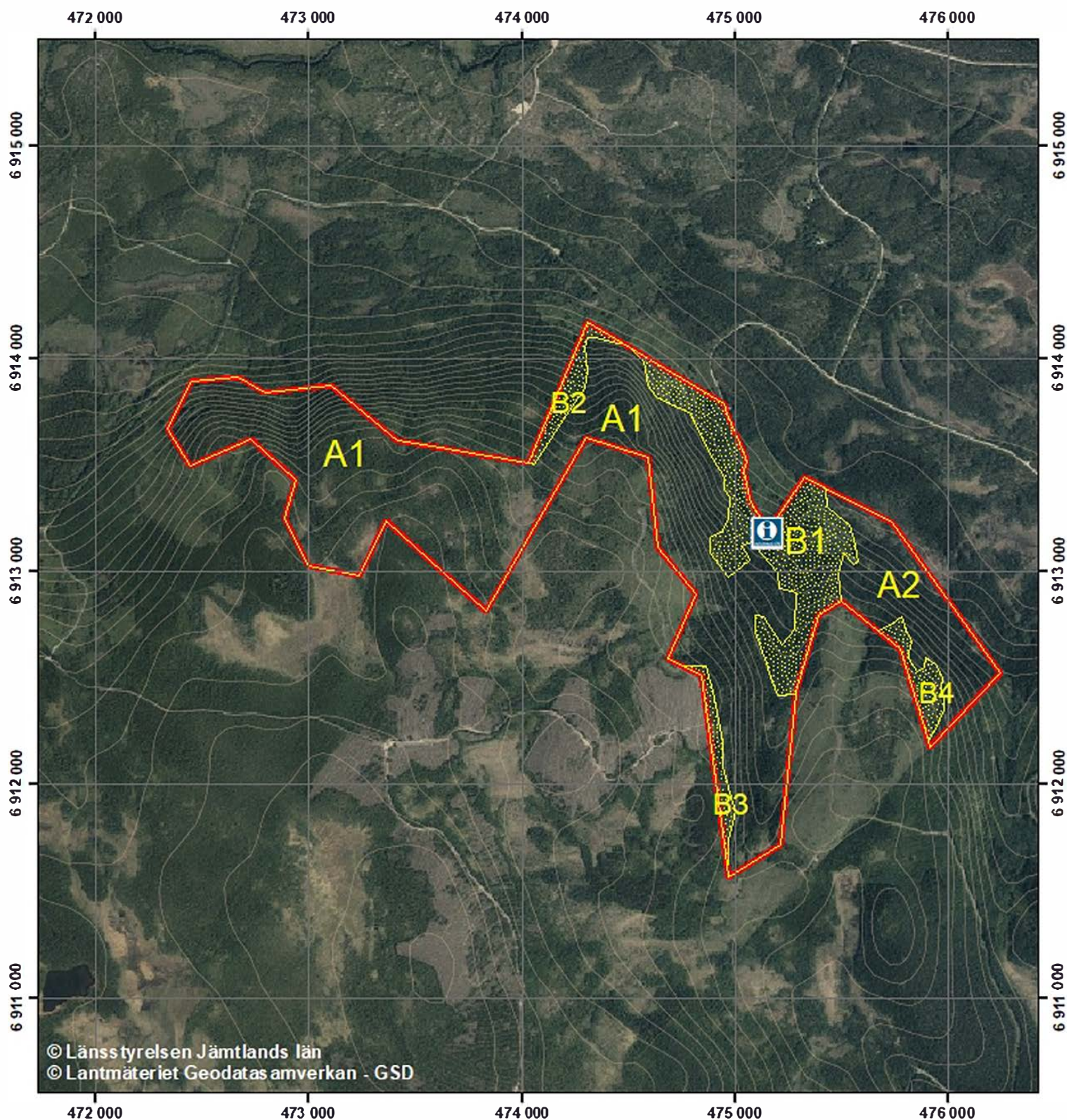
Jordartsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs jorddatabas 2020-07-02. © Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsen naturvärdesinventeringar.

Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län

Naturreservatet Björnberget Skötselplankarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatas amverkan - GSD

- Gräns för naturreservatet Björnberget
- Skötselområde A: Fri utveckling
- Skötselområde B: Lövskötselåtgärder
- Informationsskylt

0 1 Kilometer

Skala 1:25 000

